

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3154/2021. (IV. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bpkf.II.823/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Zsigmond György ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozót 2016. március 23-án bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett adócsalás büntette, valamint bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt a bíróság halmazati büntetésül három év hat hónap börtönbüntetésre, öt év gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra és négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A Szegedi Ítéltábla 2017. június 16-án az elsőfokú ítéletet megváltoztatta akként, hogy a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltásra ítéletét mellőzte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó perújítási indítványt terjesztett elő. Indítványában dokumentációval és magánszakértői véleménnyel igazolta, hogy 2005 óta folyamatosan a beszámítási képességét legalább közepes fokban korlátozó elmebetegségben szenved, amely korlátozhatta az általa elkövetett bűncselekmény következményeinek a felismerésében. Álláspontja szerint a perújítási indítvány olyan új, az alapeljárás során fel nem merült tényre vonatkozó bizonyítékot tartalmaz, ami alapján a felmentésnek vagy lényegesen enyhébb büntetés kiszabásának van helye vele szemben. A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a perújítási indítványban foglaltakra tekintettel perújítási nyomozást rendelt el, amelynek során elrendelték a terhelt orvosszakértői vizsgálatát, amelyet a terhelt elérhetetlensége folytán nem lehetett elvégezni. A Szegedi Ítéltábla 2020. január 28-án ismételen elrendelte a perújítási nyomozást, amikor már sor került az igazságügyi szakértői vélemény elkészítésére. A nyomozás során megállapításra került, hogy a terheltet betegségei nem korlátozták a cselekményei következményeinek felismerésében vagy abban, hogy e felismerésnek megfelelően cselekedjen. Mindezekre tekintettel a Szegedi Törvényszék megállapította, hogy a terhelt által előterjesztett perújítási indítvány tartalmazott ugyan új bizonyítékra hivatkozást, azonban a perújítási nyomozás során beszerzett szakértői vélemény alapján az új bizonyíték nem alkalmas annak valószínűsítésére, hogy az alapügyben hozott határozatot meg kellene változtatni akár a büntetésre, akár a büntetés kiszabására vonatkozó részében. Ezért a Szegedi Ítéltábla 2020. április 28-án kelt Bpi.II.651/2019/7. számú végzésével a perújítási indítványt elutasította.
- [4] A perújítási indítványt elutasító végzés ellen a terhelt fellebbezést jelentett be, a Legfőbb Ügyészség a végzés helybenhagyását indítványozta. A Kúria 2020. szeptember 7-én kelt Bpkf.II.023/2020/3. számú végzésével helybenhagyta a Szegedi Ítéltábla perújítási indítványt elutasító végzését. A Kúria egyetértett a Szegedi Ítéltábla megállapításaival, miszerint a perújítási indítványban megjelölt új bizonyíték nem eredményezheti új tény megállapítását. Hivatkozott arra is, hogy a perújítás alapjául szolgáló új bizonyítékot az indítványozónak kell rendelkezésre bocsátania, vagy megjelölnie. Jelen ügyben a Kúria álláspontja szerint a védelem által becsatolt orvosi szakvélemény nem tartalmazott a terhelt elmeállapota és a terhére rótt bűncselekmény közötti összefüggést, ezért ez nem indokolhatja a perújítás elrendelését. Minderre tekintettel a Kúria helybenhagyta a Szegedi Ítéltábla végzését.
- [5] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Szegedi Ítéltábla, valamint a Kúria végzése ellen. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog és a XXVIII. cikk (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog sérelmére hivatkozott. Kifogásolta, hogy a perújítási nyomozásban készült szakvéleményt a bírói döntést megelőzően nem ismerhette meg időben, ezért nem volt ideje a védekezésre való felkészülésre, nem tehette meg indítványait, észrevételeit. Több szempontból aggályosnak

tartotta a döntés alapjául szolgáló szakvéleményt (pl. nem ismertette a vizsgálat módszerét). Kifogásolta továbbá azt is, hogy a bíróság nem reagált a védő által észrevételként elismert, szakértő által elkészített vélemény megállapításaira.

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a perújítási kérelem tárgyában hozott elutasító, valamint az azt helybenhagyó döntést támadta. A perújítási kérelem elutasítása olyan eljárást befejező döntést, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgya lehet. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint hatvan napon belül kell benyújtani. Az indítványozó a panaszt a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát jogi képviselő útján nyújtotta be, a jogi képviselő meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítvány ezen túlmenően kielégíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének a)–f) pontjaiban támasztott törvényi követelményeket, tartalmazza az azokban igényelt jognyilatkozatokat, ideértve megfelelő indoklásait is.
- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetőségéről szóló eljárásban a bíróságok nem biztosították a védelem számára a megfelelő védekezés lehetőségét. Az indítványozó kifogásolta, hogy a bíróságok nem megfelelőképpen értékelték a terhelt elmeállapotával kapcsolatos szakvéleményt, valamint a védői észrevételként beterjesztett szakértői véleményt.
- [10] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {lásd pl. 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás konkrét ismérveit, következetes gyakorlata alapján így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik, amelyeknek megfelelően minősül, minősíthető tisztességesnek egy bírósági eljárás {lsd. bővebben 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a védelemhez való jog követelményét nevesítette alapjogi sérelmének bemutatására. Az indítványozó a védelemhez való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta. Az indítványozónak a Kúria végzésével, az indokolással szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi jellegűek, amelyek a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog és a védelemhez való jog sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság által még nem vizsgált alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vetettek fel.
- [11] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket csak az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [12] A jogértelmezés a bíróságok feladata: „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.

- [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszerében magában hordozza.” {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alapvetően a terhelt elmeállapotával összefüggő bizonyítással kapcsolatban fogalmazta meg kifogásait. Kifogásolta a szakértői véleményben foglalt egyes állításokat, továbbá azt, hogy a bíróságok mennyiben értékelték megfelelően a terhelt egészségügyi állapotával kapcsolatos dokumentációt. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok részletes indokát adták a perújítási indítvány elutasításának. Kifejtették, melyek a perújítás megengedhetőségének feltételei, és hogy a konkrét ügyben azok miért nem teljesülnek. Az indítványozó által kulcsfontosságúnak tartott egészségi állapot kérdését a bíróságok megvizsgálták, perújítási nyomozás elrendelésére is sor került. A bíróságok részletesen értékelték a terhelt beszámítási képességére vonatkozó egészségügyi dokumentációt, valamint reagáltak az azzal kapcsolatos védői észrevételekre is.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által felvetett bizonyítási problémákkal kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy „az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}
- [15] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt, az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1923/2020.

